

RELACION

PËR

AKTIN NORMATIV “PËR DISA NDRYSHIME DHE SHITESA NË LIGJIN NR.88/2019, “PËR BUXHETIN E VITIT 2020””

A. MËNYRA E NDËRHJRJES

Ky akt normativ propozohet në mbështetje të nenit 101, të Kushtetutës. Në këtë dispozitë kushtetuese parashikohet që Këshilli i Ministrave ka të drejtën e nxjerrjes së këtyre akteve normative me fuqinë e ligjit.

Ky akt normativ, gjithashtu, plotëson të gjitha kriteret e analizuara nga Gjykata Kushtetuese në vendimet e saj, veçanërisht, vendimi nr.24, datë 10.11.2006, vendimi nr.23, datë 16.4.2014 etj. Konkretisht, për miratimin e një akti normativ kërkohet të plotësohen kushtet që vijnë¹:

1. Nevoja dhe urgjenca si kushte për nxjerrjen e aktit normativ me fuqinë e ligjit;
2. Përkohshmëria e masave që përmban akti normativ me fuqinë e ligjit;
3. Fuqia ligjore e këtyre akteve dhe kufizimet për nxjerrjen e tyre;
4. Miratimi i aktit normativ me fuqinë e ligjit nga Kuvendi.

1. Nevoja dhe urgjenca si kushte për nxjerrjen e aktit normativ me fuqinë e ligjit.

Neni 101 ka parashikuar “nevojën” dhe “urgjencën” si rrethana dhe situata fakti që vlerësohen rast pas rasti. Ministria e Financave dhe Ekonomisë ka ndërmarrë procesin dhe ka përgatitur skenarin e rishikimit të buxhetit 2020. Ky rishikim propozohet t’i nënshtrohet procedurës së aktit normativ, aspekti i nevojës dhe emergjencës të së cilit lidhet me këtë arsye kryesore:

- ✓ *Alokimin e fondeve të nevojshme buxhetore për përballimin të situatës emergjente të krijuar nga pandemia COVID-19, përmes financimit të sektorit të shëndetësisë për pajisje, medikamente, materiale mjekësore dhe shërbimet e tjera të nevojshme, si dhe financimin e paketave sociale, në kuadër të saj.*

Njëkohësisht, nevoja dhe urgjenca konsiston edhe në faktin se, si rezultat i gjendjes aktuale të emergjencës shëndetësore, ky akt normativ synon:

---

¹ Vendimi i Gjykatës Kushtetuese Nr.24, datë 10.11.2006

- a) Të reflektojë reduktimin në masën 20 miliardë lekë, të zërit “Të ardhura tatimore”, si pasojë e ngadalësimit të pritshëm në mbledhjen e tyre.
- b) Të reflektojë rritjen e shpenzimeve të përgjithshme buxhetore, në masën 9 miliardë lekë ku, përfshirë edhe rialokimet e brendshme, mbështetja financiare për masat antiCovid- 19 arrin në 12 miliardë lekë.
- c) Të reflektojë, për rrjedhojë, rritjen e deficitit buxhetor në nivelin 68.7 miliardë lekë, ose 3.9 për qind të PBB-së, nga përkatësisht 39.7 miliardë lekë ose 2.2% e PBB-së që ishin sipas buxhetit fillestar.
- ç) Të reflektojë, për rrjedhojë, rritjen e borxhit publik total në nivelin e pritur prej rreth 68.8% e PBB-së, nga 65.4% të PBB-së që pritej sipas buxhetit fillestar.

Rritja e borxhit publik total të pritshëm si raport ndaj PBB-së në këtë akt normativ kundrejt buxhetit fillestar reflekton:

- a) rritjen e deficitit buxhetor dhe të huamarrjes totale neto (përmendur më lart);
- b) rritjen e stokut të pritshëm të borxhit të garantuar (përmendur më poshtë);
- c) reduktimin e PBB-së nominale të parashikuar (përmendur më poshtë).

Ndërkohë, ndryshe nga rregulli fiskal i përcaktuar në ligjin organik të buxhetit për targetimin e një niveli të borxhit publik më të ulët se sa një vit më parë, devijimi i përkohshëm nga ky rregull fiskal në këtë akt normativ, ku borxhi publik i pritshëm për vitin 2020 prej rreth 68.8% e PBB-së, është më i lartë se sa ai i vitit 2019 prej 65.9% të PBB-së, është në përputhje me një prej rasteve të rrethanave të jashtëzakonshme të përcaktuara në shkronjën “a”, të nenit 4//4, të ligjit organik të buxhetit (Ligji nr.9936, datë 26.6.2008, i ndryshuar), rast në të cilin qeveria mund të devijojë përkohësisht nga rregulli fiskal i sipërpërmendur.

2. Përkohshmëria

Akti normativ vepron me fuqinë e ligjit për një periudhë kohe maksimalisht 45-ditore. Përkohshmëria e këtij akti lidhet me kushtin e domosdoshëm të shqyrtimit të tij nga Kuvendi, i cili, nëse e miraton, e kthen atë në ligj. Për këtë arsye, menjëherë pas miratimit të aktit normativ me fuqinë e ligjit nga Këshilli i Ministrave, ky akt do të dërgohet për miratim në Kuvend, me qëllim fillimin e procedurave parlamentare përkatëse.

B. QËLLIMI I HARTIMIT TË KËTIJ AKTI NORMATIV

Në terma konkretë dhe të detajuar, akti normativ që ju propozojmë përcakton dhe synon:

- ✓ *Të akordojë një fond prej 6.5 miliardë lekësh në zërin e ri “Kontingjenca për paketën sociale antiCOVID-19”, e cila do të përdoret me vendim të Këshillit të Ministrave. Ky fond i dedikohet financimit të masave me karakter social që do të ndërmarrë qeveria, në funksion të lehtësimit dhe mbështetjes së punëmarrësve dhe/ose shtresave të tjera të prekura nga pezullimi i proceseve të punës në shkallë vendi dhe, konkretisht, do të lëvrohet:*
  - *Për shtresat në nevojë*
  - *Për të papunët, si rrjedhojë e situatës aktuale*
  - *Për mbështetje të ndryshme të komuniteteve dhe sektorëve, që do të rezultojnë më të dëmtuarit, për shkak të situatës aktuale.*

- ✓ *Të akordojë një fond prej 2.5 miliardë lekësh në programin “Shërbimet e kujdesit dytësor (spitalori)” të Ministrisë së Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, i cili do të përdoret me vendim të Këshillit të Ministrave. Ky fond ka për qëllim financimin e shpenzimeve, korrente dhe kapitale, të sektorit shëndetësor, për furnizimin me medikamente, aparatura dhe urgjenca të ndryshme dhe në mbështetje të stafëve mjekësore.*

- ✓ *Të rrisë me 1 miliardë lekë fondin rezervë të buxhetit të shtetit, me qëllim krijimin e hapësirës për financimin e shpenzimeve të domosdoshme me karakter të paparashikuar, për muajt në vijim.*

- ✓ *Të rialokojë brenda Ministrisë së Mbrojtjes, pa efekt shtesë buxhetor, një fond prej 2 miliardë lekësh nga programi “Forcat e luftimit” dhe “Mbështetja e luftimit”, në programin “Mbështetje për Shëndetësinë”. Ky fond, i cili do të përdoret me vendim të Këshillit të Ministrave, do të përdoret në logjikën e një fondi emergjence, duke u alokuar si për shpenzime korrente ashtu edhe për kapitale.*
  - *Si i tillë, ai do të përdoret për furnizimin me ushqim të komuniteteve të caktuara që do të rezultojnë të prekura nga pandemia, apo për familje me ndihmë ekonomike dhe pensionistë të vetmuar që do të kenë nevojë për ndihmë direkte.*
  - *Njëkohësisht, ky fond do të përdoret edhe për nevoja të ekipeve mjekësore, si në spitalet civile ashtu edhe në spitalin ushtarak.*

Është thelbësore të theksojmë që, situata emergjente e shkaktuar nga pandemia e infeksionit të shkaktuar nga Covid-19 ka impaktuar veprimtarinë e operatorëve ekonomikë. Si rezultat i mbylljes së veprimtarisë së bizneseve në fushën e shërbimeve, të turizmit etj., reduktimit të theksuar të veprimtarisë prodhuese në jo pak sektorë, reduktimit të konsumit të karburanteve për shkak të kufizimeve në levizjen e tyre, është e pritshme që të reduktohen edhe të ardhurat tatimore që

gjeneroheshin nga këto veprimtari. Krahas mbylljes dhe reduktimit të veprimtarive prodhuese, të ardhurat tatimore do të impaktohen në ulje edhe nga shtyrja e afateve ligjore të deklarimit të një sërë detyrimeve. Për pasojë, është parashikuar që impakti negativ në të ardhura do të jetë -20 miliardë lekë krahasuar me buxhetin fillestar 2020, reduktim ky që do të prekë të gjitha zërat e të ardhurave tatimore.

Për sa i përket pushtetit vendor, janë bërë disa rregullime të cilat krijojnë mundësitë që edhe qeverisja vendore të bëhet pjesë e mbështetjes së situatës së krijuar pas emergjencës së Covid-19. Por në kuadër të forcimit të disiplinës buxhetore, me qëllim që të rritet eficaenca e përdorimit të fondeve publike, dhe që ato të përdoren për investime dhe shërbime publike, në këtë akt normativ propozohet që fondet e mbartura nga vitet e mëparshme të përdoren nga njësitë e vetëqeverisjes vendore, sipas rregullave që përcaktohen nga ministri përgjegjës për financat.

Ndërkohë, në paketën e masave për përballimin e situatës emergjente antiCOVID-19, është përfshirë edhe mbështetja për biznesin, në formën e instrumentit të garancisë sovrane në masën 11 miliardë lekë (100 milionë USD). Ajo do të shkojë si garanci për kompanitë që do të gjenden përballë vështirësisë për pagesën e pagave të punonjësve gjatë këtyre muajve. Kjo garanci për kredi afatshkurtra, ka për qëllim të sigurojë që çdo familje të ketë të ardhura të mjaftueshme për përballimin e kësaj situatë të vështirë.

Parashikimet kuantitative për impaktin negativ të infeksionit të shkaktuar nga COVID-19 në ekonomi, deri më tani, mbeten të rrethuara nga një marzh i lartë paqartësie.

Pritet që impaktin më të lartë negativ ta kenë aktivitetet ekonomike që lidhen me sektorët e turizmit, të transportit, të tregtisë. Po, gjithashtu, pritet të preken konsiderueshëm edhe sektorët e industrisë përpunuese, industrisë nxjerrëse, shërbimeve të tjera dhe ndërtimit. Mundet që njëkohësisht disa sektorë të tjerë të kenë një impakt neto pozitiv, si p.sh. sektori i bujqësisë, kryesisht për shkak të efektit të zëvendësimit të mallrave të importit me ato të prodhuara në vend. Ndërkohë nga pikëpamja e kërkesës agregate, impakti më i lartë negativ pritet në eksportet totale, sidomos ato të shërbimeve, dhe në konsumin final por, gjithashtu, edhe investimet totale pritet të kenë një impakt negativ, ndonëse më të zbutur se sa dy komponentët e parë. Ndërkohë tkurrja në të njëjtën kohë e importeve, si të mallrave ashtu edhe të shërbimeve, pritet të zbusë në një masë të caktuar efektin neto negativ në rritjen reale të PBB-së.

Parashikimi i rritjes ekonomike, si dhe të gjithë variablave të tjerë makroekonomikë, do të jetë subjekt rishikimesh në vijimësi të qartësimit të

dinamikës së situatës. Megjithatë, në këtë akt normativ është parashikuar (supozuar) një rritje reale prej +2%, dhe rritje nominale prej +3.1% për vitin 2020, nga përkatësisht 4.1% dhe 5.2% të parashikuarara në buxhetin fillestar.

Në përfundim, është me rëndësi të theksohet që, pavarësisht se ndryshimet e propozuara prekin treguesit kryesorë makroekonomikë dhe fiskalë, nisur edhe nga eksperiencia botërore, është treguar një kujdes maksimal për t'i destinuar dhe orientuar burimet buxhetore drejt sektorëve më emergjentë. Në vijim, qeveria do të ndjekë me kujdes maksimal ecurinë e treguesve kryesorë makroekonomikë, me objektiv primar përmirësimin e tyre gradual dhe ruajtjen e qëndrueshmërisë fiskale.

KËSHILLI I MINISTRAVE